

‘Hier is flink gevochten’

Jan Kreijenbroek bij het uitzichtpunt aan de kant van De Hoven in Zutphen. Bij gevechten rondom de Oude IJsselbrug sneuvelden op 10 mei 1940 elf militairen. Kreijenbroek wil dat er aandacht komt voor deze mannen. © Jeroen Jazet

Door Judah Bolink 09-05-22

Oorlogskenner vraagt aandacht voor militairen die in Zutphen bij inval Duitsers omkwamen

Je zou het de slag om de IJssel kunnen noemen. De strijd die aan het begin van de Tweede Wereldoorlog werd geleverd rondom de Oude IJsselbrug in Zutphen. Elf Nederlandse militairen kwamen om. Volgens de Zutphense oorlogskenner Jan Kreijenbroek is het tijd om deze mannen uit de anonimiteit te halen. „Zij hebben net zo goed voor ons gevochten.”

Vrijdag 10 mei 1940. Oost-Nederland wordt vroeg wakker van het geluid van vliegtuigen en tanks. De Duitsers vallen binnen. De stad Zutphen en het naburige dorp Warnsveld zijn al vroeg bezet. Maar De Hoven, de Zutphense woonbuurt aan de andere kant van rivier de IJssel, krijgen de Duitsers niet zonder slag of stoot te pakken. Er vinden hevige gevechten plaats.

Opgeblazen

Jan Kreijenbroek, een amateurhistoricus en oorlogskenner, kan

erover vertellen alsof hij erbij was. De Zutphenaar (1936) kijkt vanuit het nieuwe uitzichtpunt langs de uiterwaard van de IJssel richting het historische stadsfront. Hij wijst naar de brug. *„Die hebben ze al om 5.30 uur opgeblazen”,* zegt hij. *„Dat hebben Nederlandse militairen gedaan, vlak voordat de Duitsers kwamen. Zowel de verkeers- als de spoorbrug ging eraan.”*

In de dagen rond 4 en 5 mei gaat veel aandacht uit naar gesneuvelde geallieerden. Maar er is nauwelijks aandacht voor Nederlandse soldaten die omkwamen voorafgaand aan de capitulatie.

Jan Kreijenbroek

Kreijenbroek was een kleuter toen de Duitsers binnenvielen. Hij woonde op dat moment in de Zutphense binnenstad. Hij heeft zelf geen herinnering meer aan die begindagen van de oorlog, maar heeft er later wel alles over uitgezocht. *„Voor de Duitsers was Zutphen belangrijk”,* zegt hij. *„Hier wilden zij de oversteek maken.”*

Om de Duitse opmars te stuiten, moest de IJsselbrug er op 10 mei 1940 aan geloven. De brug was in 1936 nog behoorlijk gemoderniseerd.

De armen van Kreijenbroek gaan langs de rivier van links naar rechts. Hij wijst naar een van de pijlers van de rivierbrug. *„Daar, verstopt onder de brug, zat een kazemat verstopt. En*

hier aan de rechterzijde, aan de Kanonsdijk, daar is nog steeds een bunker te zien. Er is hier flink gevochten.”

Gemiste kans

Dan wijst hij naar een informatieplaat naast het uitzichtpunt. Op die plaat staat informatie over welke vogels hier langs de IJssel bij Zutphen te zien zouden zijn. Van de rietgors tot de kwartelkoning. Maar niets op deze plek doet nog denken aan 10 mei 1940, aan de slag die hier plaatsvond op de eerste dag van de Tweede Wereldoorlog in Nederland.

Een gemiste kans, vindt Kreijenbroek

Elf Nederlandse militairen vonden hier die dag de dood, vertelt hij. *„Ze zijn een beetje in de vergetelheid geraakt, lijkt het. In de dagen rond 4 en 5 mei, wanneer onze gedachten teruggaan naar onder andere de oorlog, gaat veel aandacht uit naar gesneuvelde geallieerden. Maar er is nauwelijks aandacht voor Nederlandse soldaten die omkwamen voorafgaand aan de capitulatie. Zij hebben net zo goed voor ons gevochten.”*

Jan Kreijenbroek © Jeroen Jazet

Informatiebord

Daarom zou hij bij het uitzichtpunt het liefst een informatiebord zien over de strijd die geleverd werd bij de inval van de Duitsers. Geen monument, zoals de steen die naast het uitzichtpunt is

gelegd voor de Nieuw-Zeelandse piloot William Gibbs Abbott.

Die crashte op 9 september 1944 met zijn vliegtuig in de uiterwaard, nadat hij was beschoten door de Duitsers. Maar een bord of panel.

„Op de Oude Begraafplaats in Zutphen is al een gedenksteen voor de omgekomen Nederlandse militairen”, zegt hij. „Maar hier rondom de rivier vond die slag plaats. Waarom wordt dat niet verteld of uitgebeeld?” Kreijenbroek, die vroeger werkzaam was bij de gemeente Zutphen, heeft al een verzoek gedaan bij zijn voormalige werkgever. Of dat verzoek gehonoreerd gaat worden, weet hij nog niet.

Het monument op de Oude Begraafplaats aan de Warnsveldseweg in Zutphen. Van de elf omgekomen militairen zijn er vier later herbegraven op andere begraafplaatsen. © Judah Bolink

„De Duitsers hebben via rubberbootjes later die dag alsnog de overkant bereikt”, zegt hij. „Veel Duitse soldaten zijn toen verdronken, doordat de Nederlandse militairen op de bootjes schoten. Bij gevechten in De Hoven zijn vervolgens tien Nederlandse militairen gesneuveld.”

De elfde Nederlandse militair die op diezelfde 10 mei 1940 overleed in Zutphen, stierf aan de stadszijde van de rivier. Dat was de destijds 27-jarige Ernst Karel Teijgeler. *„Hij was een luitenant van het grensbataljon”,* zegt Kreijenbroek. *„Hij*

probeerde weg te komen, maar stuitte nabij het station op bemanning van een pantser trein. Bij het vuurgevecht dat ontstond, sneuvelde hij.”

Bron: De Stentor